

Η απώλεια του μέτρου

Μια παράπλευρη απώλεια της κρίσης πάνταν φθορά της έννοιας της μεταρρύθμισης στη συνείδηση ενός μεγάλου μέρους της ελληνικής κοινωνίας. Γι' αυτό έφταξαν, καταρχήν, οι σειρήνες του λαϊκισμού. Οι δημαγωγοί που κατακούν και νέμονται την εξουσία θωπεύοντας τα ελαττώματα της κοινωνίας. Χωρίς καμία διάθεση για τομές και αλλαγές που έχουν πολιτικό κόστος. Αντίθετα, καλλιεργούν μια νοοτροπία ίσοσον προσπάθειας, φέρνουν την εξισωση προς τα κάτω και δημιουργούν μια κοινωνία καταναλωτών και όχι πολιτών. Μια κοινωνία που υποθηκεύει το αύριο για να ζήσει το σήμερα.

Ευθύνονται, όμοις, και οι μεταρρυθμιστικές δυνάμεις. Για δύο κύριους λόγους. Πρώτον, γιατί οι μεταρρυθμίσεις δεν πάνταν απόρροια ενός εθνικού σχεδίου για την ανασυγκρότηση της χώρας. Επιβλήθηκαν έξωθεν. Ετοι, στρεβλώθηκαν από το αποπροσανατολιστικό δίπολο Μνημόνιο - Αντιμνημόνιο. Εκεί που οι μεταρρυθμιστικές δυνάμεις έπαιχαν στο γήπεδο της Αριστεράς και του λαϊκισμού.

Δεύτερον, στην περίοδο της κρίσης, οι μεταρρυθμίσεις συνδυάστηκαν με τα επώδυνα μέτρα της δημοσιονομικής προσαρμογής. Γι' αυτό και καταγράφηκαν στη συνείδηση του λαού ως ανάλγυπτες.

Το μεταρρυθμιστικό σχέδιο απονομιμοποίηθηκε ακόμη περισσότερο από τους μεταπράτες και τους ροβεσπέρους. Οι πρώτοι απλώς αναμασούν μνημονιακές επιταγές, αδυνατώντας να ξεχωρίσουν τις εθνικές αναγκαιότητες. Οι δεύτεροι επιδίωξαν μετά μανίας όχι τόσο τις μεταρρυθμίσεις όσο την «καθαρότητα» των μεταρρυθμίσεων. Αγνοώντας ότι η πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού. Που καθιστά αναγκαίους, ενίστε, κάποιους συμβιβασμούς. Και αυτό έχει να κάνει με την πολιτική τους κουλτούρα. Γιατί οι περισσότεροι από αυτούς είναι «ανανίμαντες αριστεροί» που με τον φανατισμό της καθαρότητάς τους σβήνουν το αριστερό τους παρελθόν. Είναι όλοι αυτοί που λίγο ώς πολύ ευθύνονται για τις πολιτικές που μας οδήγησαν όχι εδώ. Και τώρα βλέπουν τις μεταρρυθμίσεις ως σημαία ευκαιρίας για την πολιτική τους επιβίωση.

Ολοι αυτοί θέλουν μεταρρυθμίσεις με «άίμα στην αρένα». Είτε αυτό αφορούσε την απόλυτη δημοσιών υπαλλήλων αντί για τη σταδιακή συρρίκνωση του δημόσιου τομέα μέσα από συνταξιοδοτήσεις χωρίς παράλληλες προσλήψεις. Είτε αφορούσε την καθαίρεση εκλεγμένων πριτάνων πριν από την ολοκλήρωση της θητείας τους διακινδυνεύοντας την ίδια την εφαρμογή του νόμου. Ενώ η εξάντληση της θητείας τους μέσα στο πλαίσιο και με τις αρμοδιότητες του νέου νόμου θα τους μετέτρεπε από αρνητές σε εφαρμοστές του νόμου. Οπως και τελικά έγινε.

Αυτή δυστυχώς είναι η παθογένεια των δυνάμεων της μεταρρύθμισης στη χώρα μας. Η απώλεια της αίσθησης του μέτρου. Είναι αυτό που κάνει την πολιτική την τέχνη του εφικτού και της προσδίδει παιδαγωγική αποστολή και αποτελεσματικότητα. Είναι αυτό που έκανε τον Κωνσταντίνο Καραμανλή τον μεγαλύτερο και πλέον επιτυχημένο μεταρρυθμιστή της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

Ο Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος είναι καθηγητής του Πανεπιστημίου και πρώην υπουργός της ΝΔ.